

ЗАКОН ЗА КООПЕРАЦИИТЕ

Обн. ДВ. бр.113 от 28 Декември 1999г., изм. ДВ. бр.92 от 10 Ноември 2000г., изм. ДВ. бр.98 от 16 Ноември 2001г., изм. ДВ. бр.13 от 11 Февруари 2003г., изм. ДВ. бр.102 от 20 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.33 от 21 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.105 от 22 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., изм. ДВ. бр.104 от 11 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.91 от 14 Ноември 2017г., доп. ДВ. бр.27 от 27 Март 2018г., изм. ДВ. бр.42 от 22 Май 2018г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Определение

Чл. 1. (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Кооперацията е сдружение на физически лица с променлив капитал и с променлив брой членове, които чрез взаимопомощ и сътрудничество осъществяват търговска дейност за задоволяване на техни икономически, социални и културни интереси. Кооперацията е юридическо лице.

Подпомагане и насърчаване от държавата

Чл. 1а. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Държавата може да подпомага и насърчава кооперациите в тяхната дейност при условия и по ред, определени в съответните специални закони.

Глава втора. КООПЕРАЦИИ

Раздел I. Учредяване

Ред за учредяване

Чл. 2. (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Кооперация могат да учредят най-малко 7 дееспособни физически лица, които вземат решение на учредително събрание. Учредителното събрание приема устав и избира председател на кооперацията, управителен съвет и контролен съвет.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.).

(3) Уставът на кооперацията урежда:

1. наименованието, седалището, адреса на управление и предмета на дейност;
2. условията за приемане на членове, техните права и задължения;
3. (изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) органите на кооперацията и техните права и задължения;
4. реда за вземане на решения;
5. размера на встъпителната и дяловата вноски;

5а. (нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) реда за предоставяне на земеделска земя за обработване и на земя от горския фонд за ползване след съгласуване със съответното държавно горско стопанство;

6. реда за разпределяне на печалбата и загубите;

7. видовете фондове и дивиденди и начина за определяне на техния размер;

8. реда за разпореждане с имуществото на кооперацията;

9. основанията и реда за прекратяване на членството.

(4) В устава могат да се уреждат трудови и осигурителни отношения между член-кооператорите и кооперацията в съответствие с действащото трудово и социално законодателство.

(5) В устава могат да се уредят и други въпроси, доколкото не са уредени в закона.

(6) Протоколът от учредителното събрание на кооперацията и уставът се подписват от учредителите.

Вписване

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., в сила от 01.01.2008 г.) Кооперацията се вписва в търговския регистър по заявление на управителния съвет, към което се прилагат:

1. преписи от протокола на учредителното събрание и от устава;

2. нотариално заверени образци от подписите на лицата, които представляват кооперацията;

3. (изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) декларации от председателя на кооперацията и от членовете на управителния и контролния съвет, че не са лишени от правото да заемат ръководна, отчетническа или материалноотговорна длъжност, както и че не се намират помежду си в брак или родство по права линия и не са братя и сестри;

4. (доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) свидетелство за съдимост на председателя и на членовете на управителния и контролния съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) На вписване в регистъра подлежат данните по чл. 2, ал. 3, т. 1 и 3 (само органите), както и:

1. (изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) името и единният граждански номер на председателя на кооперацията;

2. размерът на отговорността на членовете на кооперацията над дяловете им вноски, когато такава отговорност е предвидена в устава;

3. (нова - ДВ, бр. 27 от 2018 г.) идентификационните данни за действителните собственици и данните за юридическите лица или други правни образувания, чрез които пряко или непряко се упражнява контрол, съгласно изискванията на Закона за мерките срещу изпирането на пари.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., в сила от 01.01.2008 г.) При сливане и при вливане на кооперации новата кооперация или промените по чл. 37, ал. 1 се вписват в търговския регистър, след като бъде представено съответното разрешение, издадено от Комисията за защита на конкуренцията, когато издаването му е задължително, съгласно Закона за защита на конкуренцията.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Председателят на кооперацията е длъжен да поиска вписване в регистъра на промените на обстоятелствата, подлежащи на вписване, в 14-дневен срок от решението на общото събрание.

Възникване

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., в сила от 01.01.2008 г.) Кооперацията възниква от деня на вписването в търговския регистър.

Заличаване

Чл. 5. Кооперация, която не започне дейност в срок една година от вписването ѝ, се прекратява или се заличава, ако няма никакво имущество, от съда по искане на прокурора.

Действия до възникването

Чл. 6. Действията, извършени от името на кооперацията до деня на възникването ѝ, пораждаат права и задължения за нея, ако са извършени от учредителите или от упълномощени от тях лица. Ако кооперацията не бъде вписана, учредителите отговарят солидарно за поетите задължения.

Раздел II.

Членство, права и задължения

Членство

Чл. 7. (1) Кооперацията е открита за членуване на физически лица, които са навършили 16 години, не са поставени под пълно запрещение и са съгласни с устава ѝ. Ненавършилите пълнолетие лица и поставените под ограничено запрещение могат да членуват в кооперация с предварително писмено съгласие на родител или попечител.

(2) Едно лице може да членува в повече от една кооперация.

Приемане на нови членове

Чл. 8. (1) Нов член на кооперация се приема по писмена молба на лицето с решение на управителния съвет. Молбата се разглежда на първото заседание на управителния съвет след постъпването ѝ. По изключение тя може да се разгледа и на второто му заседание, ако първото се е състояло, преди да са изтекли 14 дни от постъпването ѝ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Членството в кооперацията възниква от решението на управителния съвет. То подлежи на утвърждаване от общото събрание и се разглежда на следващото заседание като първа точка от дневния ред. Кандидатът за член няма право да гласува. При неутвърждаване на решението членството се прекратява от деня на решението на общото събрание.

(3) Отменяне на отказа на управителния съвет за приемане на нов член може да се иска от общото събрание в 14-дневен срок от получаване на писменото уведомление. Ако отказът бъде отменен, кандидатът се смята за приет от деня на решението на общото събрание.

(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Когато е пропуснат срокът по ал. 3 или отказът е потвърден от общото събрание, нова молба за членуване може да се подаде най-рано след 6 месеца, считано от датата на получаване на уведомлението по ал. 3, съответно от датата на провеждане на общото събрание.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Приетите членове се вписват в книгата на кооператорите, която съдържа името и адреса на член-кооператора, датите на възникване и прекратяване на членството му, основанията за прекратяване, както вида и размера на вноските и датата на тяхното изплащане.

Права на членовете

Чл. 9. (1) Членът на кооперацията има право:

1. да участва и да се ползва от нейната дейност;
2. да участва и гласува в общото събрание на кооперацията лично или чрез упълномощено от него лице;
3. (доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) да бъде избран в нейните органи и в органите на кооперативните съюзи;
4. (доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) да иска информация от нейните органи за изпълнението на приети решения и да иска сведения по въпроси, които засягат интересите му, както и интересите на кооперацията;
5. да иска отменяне на незаконните, противоуставните и неправилните решения и действия на нейните органи;
6. да получава дивиденди;
7. (изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) да получи дяловата си вноска при прекратяване на членството по реда на чл. 14;
8. (изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) на социално и здравно осигуряване съгласно отделен закон;
9. (изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) на достъп за справки до книгата за регистрация на кооператорите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Кооперация с предмет на дейност производство на стоки и извършване на услуги може да осигури на член на кооперацията работа по трудово правоотношение с кооперацията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Член на кооперацията, предоставил с договор земеделска земя и/или земя от горския фонд за ползване:

1. запазва собствеността си върху земята в реални граници;
2. получава рента;
3. получава част от рентата в натура като земеделска продукция, ако това е записано в договора с кооперацията.

Задължения на членовете

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Членът на кооперацията е длъжен да:

1. спазва устава на кооперацията;
2. изпълнява решенията на органите на кооперацията;
3. прави определените в устава дялови и други вноски;
4. съдейства за постигане целите на кооперацията.

(2) Ненавършилите пълнолетие и поставените под ограничено запрещение членове на кооперацията правят определените от устава вноски със съгласието на родител или попечител.

Дисциплина

Чл. 11. (1) За неизпълнение на задълженията на члена на кооперацията могат да се направят бележка и предупреждение за изключване.

(2) Бележката и предупреждението за изключване се правят от управителния съвет по ред, определен в устава на кооперацията.

Прекратяване на членството

Чл. 12. (1) Членството в кооперацията се прекратява при:

1. напускане на кооперацията;
2. изключване;
3. смърт.

(2) Членството се прекратява и при заличаване на кооперацията, освен в случаите на преустройство.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Напускането на кооперацията се извършва с едномесечно писмено предизвестие до управителния съвет, освен ако в устава е предвидено друго.

Изключване на членове

Чл. 13. (1) Членът на кооперацията може да бъде изключен от общото събрание, когато нарушава закона, устава или решенията на органите ѝ.

(2) До свикване на общото събрание управителният съвет на кооперацията може да отстрани неин член при условия и по ред, определени в устава на кооперацията. Членът на кооперацията се поканва писмено да присъства при вземане на решенията.

(3) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Общото събрание разглежда като първа точка от дневния ред решението на управителния съвет за изключване на член-кооператор. Предложеният за изключване може да даде писмени или устни обяснения пред общото събрание. Той не гласува при вземане на решението за неговото изключване.

Имуществени последици

Чл. 14. (1) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Бившите кооператори или наследниците им имат право на внесените дялови, допълнителни и целеви вноски, актуализирани по установения нормативен ред, на припадащия се дивидент, както и на заемите, предоставени на кооперацията по реда на чл. 31, ал. 6, включително припадащите се лихви. Вноските, дивидентът, заемите и лихвите се изплащат на бившите кооператори или на наследниците им след приемане на годишния финансов отчет и ако са погасили всички свои задължения към кооперацията. В случай на непогасени задължения може да се извърши прихващане с вземанията им.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Давностният срок за получаване на дяловата вноска е 5 години, а за получаване на дивидента - 3 години.

Раздел III.

Органи на кооперацията

Общо събрание. Състав и правомощия

Чл. 15. (1) Общото събрание на кооперацията се състои от всички нейни членове. То може да се замества от събрание на пълномощници, избрани по норма на

представителство, определена в устава, когато неговият състав е повече от 200 членове и в този случай броят на пълномощниците не може да бъде по-малък от 70.

(2) Събранието на пълномощниците има всички права на общото събрание.

(3) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Пълномощниците по ал. 1 упражняват своя мандат до деня на избирането на пълномощници за следващото редовно събрание на кооперацията.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Общото събрание:

1. приема, изменя и допълва устава;

2. (доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) определя броя на членовете на управителния и на контролния съвет и ги избира и освобождава с тайно гласуване;

2а. (нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) избира и освобождава председателя на кооперацията;

2б. (нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) избира пълномощници за общото събрание на кооперативния съюз, в който членува кооперацията;

3. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2001 г., в сила от 1.01.2001 г., изм. - ДВ, бр. 105 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.) определя регистриран одитор, когато годишният финансов отчет на кооперацията подлежи на независим финансов одит при условията на Закона за счетоводството;

4. (изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) дава съгласие за сключване на договор с прокуристи;

5. (изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) одобрява отчета на управителния съвет за годишната дейност, приема годишния финансов отчет на кооперацията и одиторския доклад и разпределението на печалбата след изслушване на заключението на контролния съвет;

6. (изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) одобрява отчета на контролния съвет;

7. взема решение за членуване и за прекратяване на членството в кооперативни съюзи и в търговски дружества;

8. (изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) одобрява основни насоки за развитие на дейностите на кооперацията;

8а. (нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) определя средствата за дейността на контролния съвет на кооперацията;

9. опрощава парични задължения към кооперацията и отсрочва или разсрочва изпълнението им;

10. (изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) взема решения за придобиване и разпореждане с недвижими имоти и с вещни права върху тях;

11. утвърждава решението на управителния съвет за приемане на нови членове;

12. изключва членове;

13. взема решение за събиране на допълнителни и целеви парични вноски на членовете;

14. отменя решенията и действията на другите органи на кооперацията, които противоречат на закона или устава или са неправилни;

15. взема решение с тайно гласуване по резултатите от финансовите ревизии на кооперацията и търсене на отговорност от виновните лица;

16. взема решение за преустройство и прекратяване на кооперацията и за обявяването ѝ в ликвидация;

17. (нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) освобождава от отговорност председателя на кооперацията и членовете на управителния и контролния съвет;

18. (нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) избира в трудово-производителните кооперации комисия по социална дейност, която изпълнява и

функциите на комитет (група) по условия на труд; съставът ѝ се формира съгласно разпоредбите на Закона за здравословни и безопасни условия на труд.

(5) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Уставът може да предвиди и избиране от общото събрание по реда на ал. 4, т. 2 на подгласници за попълване на състава на управителния и контролния съвет на кооперацията.

(6) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Общото събрание обсъжда и взема решения по всички въпроси, свързани с кооперацията и нейната дейност, и когато законът или уставът не предвиждат изрично това.

Свикване

Чл. 16. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) (1) Общото събрание се свиква от управителния съвет с писмена покана, разгласена по ред, определен в устава, най-малко 14 дни преди деня на провеждането му. В поканата се вписват въпросите, които ще бъдат разглеждани, както и денят, часът и мястото, където ще се проведе събранието. То не може да взема решения по въпроси, неписани в поканата, освен за свикване на друго общо събрание. Управителният съвет осигурява достъп на всички членове на общото събрание до подлежащите на обсъждане материали.

(2) Общото събрание може да взема решения по въпроси, неписани в поканата, ако в него участват всички членове (пълномощници) и те са съгласни с това. Такива въпроси се включват в дневния ред в началото на заседанието.

(3) Общото събрание се свиква:

1. редовно - веднъж в годината, до края на месец април, на което се отчита дейността на кооперацията за предходната година;

2. извънредно - по решение на управителния съвет, както и по искане на контролния съвет, на една трета от членовете на кооперацията или пълномощниците, на председателя на кооперацията или на управителния съвет на териториалния или националния кооперативен съюз, в който членува кооперацията, отправено до управителния съвет в 14-дневен срок от постъпване на искането.

(4) Ако управителният съвет не свика общото събрание до един месец от постъпване на искането по ал. 3, т. 2, то се свиква от контролния съвет, от една трета от членовете на кооперацията, от председателя на кооперацията или от управителния съвет на териториалния или националния кооперативен съюз, в който членува кооперацията.

(5) В общото събрание може да участват представители на кооперативните съюзи с право на съвещателен глас.

Кворум

Чл. 17. (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Общото събрание е законно и може да взема решения, ако присъстват повече от половината членове (пълномощници), а за изменение или допълнение на устава, за преустройство и за ликвидация на кооперацията, за избор на председател и на членове на управителния и на контролния съвет и за придобиване и разпореждане с недвижими имоти и с вещни права върху тях - ако присъстват повече от две трети от членовете (пълномощниците).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Ако не се явят необходимият брой членове, събранието се провежда един час по-късно, независимо от броя на присъстващите.

Вземане на решения

Чл. 18. (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Решенията на общото събрание се вземат с мнозинство от повече от половината присъстващи членове или пълномощници по чл. 17, освен ако по този закон или уставът предвижда друго.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Решенията по чл. 15, ал. 4, т. 1, 9, 10, 13 и 16 се вземат с мнозинство две трети от присъстващите по чл. 17.

(3) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Когато при приемане на решение по чл. 15, ал. 4, т. 2а никой от кандидатите не е получил необходимото мнозинство, се провежда нов избор между двамата кандидати, получили най-много гласове. При новия избор кандидатът, получил по-голям брой гласове, се смята за председател.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Гласуването в общото събрание е явно. В устава може да се предвиди по някои въпроси да се гласува тайно. Общото събрание може да реши по даден въпрос да се гласува тайно.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., предишна ал. 4 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) За всяко заседание на общото събрание се води протокол, който се подписва от председателя на събранието и протоколчика. Председателят на кооперацията отговаря за редовното водене на протоколна книга за заседанията на общото събрание. Взетите решения задължително се вписват в протокола и се прочитат в края на заседанието.

Право на глас

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Независимо от размера на дяловите вноски всеки член има право на един глас. В устава на кооперацията може да се предвиди един член на кооперацията да представлява до трима членове на кооперацията в общото събрание въз основа на писмено пълномощно.

Управителен съвет. Състав

Чл. 20. (1) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Членовете на управителния съвет се избират измежду членовете на кооперацията със срок от 4 години. В устава на кооперацията се определя броят на мандатите, които един член на кооперацията може да упражнява като член на управителния съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) За председател и членове на управителния съвет не могат да бъдат избирани лица, които:

1. са под 18 години и поставените под запрещение;
2. са лишени от правото да заемат ръководна, отчетническа или материалноотговорна длъжност;
3. се намират с член на управителния или на контролния съвет в брак, в родство по права линия или са братя или сестри;
4. (нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) са били освободени от състава на управителния съвет поради системно неизпълнение на функциите си;
5. (нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) са в производство за обявяване в несъстоятелност или са невъзстановени в правата си обявени в несъстоятелност длъжници еднолични търговци или съдружници в събирателни дружества;
6. (нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) са осъждани за умишлени престъпления от общ характер и не са реабилитирани.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.)

(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) При напускане или смърт на членове на управителния съвет съставът на съвета се попълва с избраните подгласници при

спазване на изискванията на ал. 2. Новите членове упражняват остатъка от мандата на управителния съвет.

(5) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г., отм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.)

Правомоция

Чл. 21. (1) Управителният съвет изпълнява решенията на общото събрание и направлява дейността на кооперацията. Той осъществява и други функции, определени със закона и устава. За своята дейност управителният съвет се отчита пред общото събрание.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Предварително решение на управителния съвет се изисква за:

1. договор за заем с трети лица и даване на обезпечения в полза на трети лица;
2. съдебна или извънсъдебна спогодба, с която се признават задължения или се опрощава дълг;
3. разпоредителни сделки с дълготрайни активи, с изключение на тези по чл. 15, ал. 4, т. 10;
4. договор за наем на недвижими имоти с балансова стойност, която надхвърля 5 на сто от общата балансова стойност на дълготрайните активи към 31 декември на предходната година;
5. договори за кредит, за съвместна дейност, за поемане на менителни задължения;
6. учредяване на залог на дълготрайни активи на кооперацията;
7. други сделки на разпореждане с имуществото на кооперацията, предвидени в нейния устав.

(3) Управителният съвет може да образува свои органи - комисии, съвети и други, които да подпомагат неговата дейност.

(4) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Управителният съвет може да спира изпълнението на решения или действия на председателя на кооперацията. В този случай управителният съвет в срок до един месец свиква общото събрание.

Свикване

Чл. 22. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Управителният съвет се свиква на заседание от неговия председател най-малко веднъж в месеца. Председателят е длъжен да го свика по искане на една трета от членовете му или на контролния съвет в 7-дневен срок. Ако той не стори това, управителният съвет се свиква от контролния съвет.

(2) Заседанията на управителния съвет са редовни, ако присъстват най-малко две трети от членовете му.

Вземане на решения

Чл. 23. (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Решенията на управителния съвет се вземат с явно гласуване и с обикновено мнозинство от членовете му, освен ако с устава се предвижда друго. За заседанията на управителния съвет се води протокол, който се подписва от присъстващите на заседанието членове на управителния съвет. Членът на управителния съвет, който не е съгласен с решенията, вписва особеното си мнение в протокола.

Отговорност

Чл. 24. (1) (Предишен текст на чл. 24 - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Членовете на управителния съвет отговарят солидарно, ако виновно са причинили вреди на кооперацията.

(2) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Членове на управителния съвет, които не изпълняват задълженията си, могат предсрочно да бъдат освободени от общото събрание по предложение на председателя, на управителния или на контролния съвет или на една десета от кооператорите.

Представителство при съдебни спорове

Чл. 25. (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) По съдебни спорове между кооперацията и член на управителния съвет кооперацията се представлява от председателя, а когато спорът е между кооперацията и нейния председател от избрани от общото ѝ събрание едно или няколко лица.

Председател на кооперацията

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Председателят на кооперацията се избира измежду членовете на кооперацията за срок четири години. Той е председател и на управителния съвет и участва в неговата работа с равен глас.

(2) Председателят на кооперацията:

1. представлява кооперацията;
2. организира изпълнението на решенията на общото събрание, на управителния съвет и на органите на кооперативния съюз, в който членува;
3. ръководи текущата дейност на кооперацията;
4. сключва и прекратява трудовите договори, наказва и награждава работници и служители на кооперацията и определя трудовите им възнаграждения;
5. изпълнява и други функции, определени в устава, съобразно закона.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Председателят на кооперацията сключва сделки по чл. 21, ал. 2 въз основа на предварително решение на управителния съвет, а в случаите по чл. 15, ал. 4, т. 10 - въз основа на предварително решение на общото събрание.

(4) При напускане по негово желание председателят на кооперацията е длъжен да отправи предизвестие до управителния съвет в срок най-малко три месеца. В срока на предизвестие управителният съвет свиква общото събрание за избор на нов председател на кооперацията.

Предсрочно прекратяване на пълномощията на председателя на кооперацията

Чл. 26а. (Нов - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Пълномощията на председателя на кооперацията се прекратяват предсрочно:

1. при подаване на оставка;
2. при трайна обективна невъзможност да изпълнява задълженията си;
3. когато системно не изпълнява или нарушава изискванията на закона и устава;

4. когато злоупотребява с доверието и уронва доброто име на кооперацията;
5. при причинени вреди от неговите действия.

Контролен съвет. Състав

Чл. 27. (1) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Членовете на контролния съвет се избират за срок от 4 години измежду членовете на кооперацията. Контролният съвет избира от състава си свой председател.

(2) Не могат да бъдат членове на контролния съвет лица, посочени в чл. 20, ал. 2, както и кооператори, които заемат или са заемали през предходната година материалноотговорна или отчетническа длъжност в кооперацията или са били членове на управителния съвет.

(3) За членовете на контролния съвет се прилага чл. 20, ал. 2 и 4.

Правомощия

Чл. 28. (1) Контролният съвет проверява дейността на кооперацията и отчита своята работа пред общото събрание.

(2) Членовете на контролния съвет могат да участват в заседанията на управителния съвет със съвещателен глас.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Когато установи съществени нарушения на закона или устава, допуснати от управителния съвет, и в случаите по чл. 16, ал. 4 контролният съвет свиква общото събрание.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.)

Отговорност на членовете на контролния съвет

Чл. 28а. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) Членовете на контролния съвет отговарят солидарно за виновно причинените от тях вреди на кооперацията.

(2) Членове на контролния съвет, които не изпълняват задълженията си, могат предсрочно да бъдат освободени от общото събрание по предложение на контролния съвет на кооперацията или на управителния съвет на териториалния или на националния кооперативен съюз, в който членува кооперацията.

Гаранция

Чл. 28б. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Председателят и членовете на управителния и контролния съвети дават гаранция за своята дейност като такива в размер, определен от общото събрание, но не по-малко от тримесечното им брутно възнаграждение за заеманата длъжност.

Забрана за конкурентна дейност

Чл. 28в. (Нов - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) Председателят или член на управителния съвет на кооперация не може да:

1. извършва търговски сделки от свое или от чуждо име в предмета на дейност на кооперацията;

2. участва или да заема длъжност в ръководни органи на търговско дружество, което не е кооперативно или междукооперативно предприятие по смисъла на този закон,

когато дружеството извършва конкурентна дейност на кооперацията.

(2) Ограниченията по ал. 1 не се прилагат, когато общото събрание на кооперацията е дало изрично предварително съгласие за това.

(3) Изрично предварително съгласие на общото събрание е необходимо, когато кооперацията поема задължение към едноличен търговец или търговско дружество, където собственик, управител или член на управителен орган на дружеството е съпруг, роднина по права линия или по съребрена линия до трета степен на председателя или на член на управителния съвет на кооперацията.

Раздел IV.

Имущество, разпределение на доходите (Загл. изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.)

Имущество

Чл. 29. (1) Имуществото на кооперацията се състои от право на собственост и от други вещни права, вземания, права върху обектите на интелектуална собственост, ценни книги, дялови участия в дружества и от други права и задължения.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Имуществото на кооперацията се управлява само от кооператорите чрез нейните органи.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Средствата, получени от продажбата на недвижими имоти и дълготрайни материални активи на кооперацията, могат да се използват за други цели само след погасяване на задълженията към държавата и изплащане на дяловите вноски на бивши член-кооператори.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.)

(5) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Дяловите вноски се изплащат на напусналите кооператори в продължение на три години.

Източници на средства

Чл. 30. Източници на средства на кооперацията са:

1. встъпителни вноски на членовете;
2. дялови вноски на членовете;
3. допълнителни и целеви вноски на членовете;
4. доходи от дейността;
5. заеми;
6. други постъпления.

Вноски на членовете

Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) (1) Всеки член на кооперацията прави задължително встъпителна и дялова вноски, чийто размер, ред за внасяне и форма се определят в устава. В устава се определя минимален и/или максимален размер на дяловата вноски. Когато дяловата вноски е непарична, тя се оценява от три вещи лица, определени от управителния съвет на кооперацията.

(2) Сумата от дяловите вноски образува дяловия капитал на кооперацията.

(3) По решение на общото събрание членовете на кооперацията могат да правят допълнителни и целеви вноски, които не се отразяват на дяловите им вноски. В решението се определят целта и редът за внасяне, както и срокът за връщането им.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Членът на кооперацията избира начина на

ползване на своите земи, като ги:

1. отдава под аренда или под наем на кооперацията или на други физически или юридически лица;

2. обработва самостоятелно и ползва производствени услуги от кооперацията или други сдружения и физически лица;

3. (изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 42 от 2018 г., в сила от 22.05.2018 г.) предоставя за съвместно обработване на кооперацията с писмен договор, който подлежи на нотариална заверка и вписване.

(5) Дяловата вноски на кооператора не подлежи на заповест и принудително изпълнение за негови задължения.

(6) Членовете на кооперацията могат да ѝ предоставят средства под формата на заем, който не се отразява на дяловите вноски.

(7) Размерът на лихвите по заемите по ал. 6 се определя от общото събрание на кооперацията.

Имуществена отговорност на кооперацията

Чл. 32. (1) Кооперацията отговаря за задълженията си със своето имущество.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Членовете на кооперацията отговарят за задълженията ѝ до размера на дяловите си вноски.

(3) В устава на кооперацията може да се предвиди, че членовете на кооперацията отговарят за задълженията ѝ до определена сума над размера на дяловата им вноски.

Разпределяне на печалбата и загубите

Чл. 33. (1) Счетоводната дейност на кооперацията се осъществява съобразно Закона за счетоводството.

(2) Общото събрание на кооперацията съобразно с устава разпределя печалбата и загубите и определя вида на паричните фондове и размера на отчисленията за тях, реда и начина за набирането и разходването им.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Размерът на печалбата се намалява с размера на отчисленията за фондовете на кооперацията. Остатъкът от печалбата се разпределя по решение на общото събрание за дивиденди на членовете и за други цели, свързани с дейността на кооперацията.

Фондове на кооперацията

Чл. 34. (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Кооперацията образува задължително фонд "Резервен" и фонд "Инвестиции". Тя може да образува и други фондове по решение на общото събрание.

(2) Размерът на фонд "Резервен" не може да бъде по-малък от 20 на сто от размера на дяловия капитал. Конкретният размер се определя от общото събрание.

(3) Когато кооперацията приключи календарната година със загуба, тя се покрива по решение на общото събрание на кооперацията със средства от фонд "Резервен" или остава за погасяване през следващите години.

(4) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Размерът на фонд "Инвестиции" не може да бъде по-малък от 10 на сто от размера на дяловия капитал. Конкретният размер и начините за формирането му се определят от общото събрание.

Финансови облекчения

Чл. 35. Кооперациите и кооперативните съюзи се освобождават от всякакви такси във връзка с тяхното учредяване, преустройство, прекратяване и ликвидация.

Взаимоспомагателна каса

Чл. 36. (1) По решение на общото събрание може да се образува взаимоспомагателна каса за членовете на кооперацията.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Устройството и дейността на взаимоспомагателните каси се уреждат с правилник приет от общото събрание.

(3) Кооперацията по решение на общото събрание и с решение на Българската народна банка при условия и по ред, уредени в специален закон, може да извършва влогово-кредитна дейност.

Раздел V.

Преустройство, прекратяване, ликвидация

Преустройство

Чл. 37. (1) Условията за сливане или вливане на кооперации се уговарят от управителните им съвети и се одобряват от общите им събрания.

(2) Разделянето на кооперацията, както и отделянето от нея се решава от общото събрание.

Членство по право

Чл. 38. (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Членовете на кооперациите, които са се слели или влили, стават членове на новата кооперация, а членовете на кооперацията, която се е разделила или отделила - членове на една от новообразуваните кооперации.

Отговорност при преустройство и обезпечение на кредиторите

Чл. 39. (1) При разделяне новообразуваните кооперации отговарят солидарно за задълженията на прекратената кооперация.

(2) При отделяне новообразуваната кооперация отговаря солидарно за задълженията на кооперацията, от която се е отделила, възникнали до момента на отделянето.

(3) Решението за сливане и вливане в месечен срок от вземането му се съобщава писмено от управителния съвет на новообразуваната кооперация на кредиторите на сливащите се или вливащите се кооперации. В 6-месечен срок от получаване на съобщението кредиторите на кооперацията могат да искат изпълнение или обезпечение съобразно правата си. Имуществото на прекратените кооперации се управлява отделно до изтичане на 9-месечния срок от вземане на решението за вливане или сливане.

(4) Управителният съвет на кооперацията правоприемник носи пълна имуществена отговорност пред кредиторите по ал. 3, когато те не са уведомени или имуществото на прекратената кооперация не се управлява отделно.

Прекратяване на кооперацията

Чл. 40. (1) Кооперацията се прекратява:

1. по решение на общото събрание;
 2. с решение на окръжния съд по искане на прокурора или по искане на кооперативния съюз, в който членува кооперацията, когато:
 - а) преследва забранени със закон цели или извършва забранена със закон дейност;
 - б) е останала с членове, чийто брой е под установения минимум, и в 6-месечен срок съставът ѝ не бъде попълнен;
 3. при изтичане на срока, за който е образувана, или в други случаи, предвидени в устава;
 4. при сливане или вливане в друга кооперация;
 5. когато бъде обявена в несъстоятелност;
 6. при разделяне.
- (2) Прекратената кооперация по ал. 1, т. 1, 2 и 3 се обявява в ликвидация.

Ликвидатори

Чл. 41. (1) При прекратяване дейността на кооперацията общото събрание назначава един ликвидатор или ликвидационна комисия от трима души и определя срок на ликвидация. За ликвидатори могат да бъдат назначени и лица, които не са членове на кооперацията.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., в сила от 01.01.2008 г.) В случаите на чл. 40, ал. 1, т. 2 Агенцията по вписванията назначава ликвидатор, определя срока на ликвидацията и възнаграждението на ликвидатора.

(3) Не могат да бъдат ликвидатори лицата по чл. 20, ал. 2.

(4) Органът, назначил ликвидаторите, може да ги смени.

Действие на прекратяването и ликвидацията

Чл. 42. (1) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., в сила от 01.01.2008 г.) Решението за прекратяване на кооперацията и за обявяването ѝ в ликвидация се вписва в търговския регистър.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., в сила от 01.01.2008 г.) Прекратяването и обявяването в ликвидация на кооперацията имат действие от момента на вписване на решението.

Права и задължения на ликвидаторите

Чл. 43. (1) Ликвидаторите имат правата и задълженията на управителен съвет. Кооперацията се представлява от ликвидатора, а когато е назначена ликвидационна комисия - от определен от общото събрание или съда неин член.

(2) Ликвидаторите довършват текущата дейност на кооперацията, превръщат имуществото ѝ в пари, събират вземанията и изпълняват задълженията ѝ.

(3) Ликвидаторите могат да прекратят сключените от кооперацията договори до момента на обявяването ѝ в ликвидация, като заплатят обезщетения за вредите. Обезщетението се изплаща заедно с удовлетворяването на останалите кредитори.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г., в сила от 01.01.2006 г.) Ликвидаторите са длъжни да уведомят съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите за започналата ликвидация в 7-дневен срок от датата на прекратяването на кооперацията.

Предявяване на вземания

Чл. 44. (1) (Изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., в сила от 01.01.2008 г.) Кредиторите на обявена в ликвидация кооперация предявяват вземанията си независимо от техния произход, обезпечение и изискуемост пред ликвидаторите в двумесечен срок от деня на вписването в търговския регистър на решението по чл. 42, ал. 1.

(2) Ликвидаторите са длъжни да поканят кредиторите с известен адрес с писмо с обратна разписка да предявят вземанията си.

(3) За оспорените вземания ликвидаторите уведомяват кредиторите по реда на ал. 2. Ако те предявят иск в едномесечен срок от получаване на поканата, ликвидаторите записват вземанията в ликвидационния баланс като спорни.

Връщане на вноските

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) (1) Вземанията на член-кооператорите, които произтичат от направените вноски по чл. 31, ал. 3 и 6, конкурират помежду си с вземанията на третите лица и се изплащат съразмерно.

(2) Имуществото, което остава след удовлетворяване на кредиторите, се разпределя между кооператорите.

Откриване на производство по несъстоятелност

Чл. 46. Когато ликвидаторите установят, че имуществото на кооперацията е недостатъчно, за да се удовлетворят всички кредитори, те са длъжни да поискат откриване на производство по несъстоятелност.

Заличаване на кооперацията

Чл. 47. (1) След окончателното разпределяне на имуществото ликвидаторите дават отчет пред общото събрание, което приема решение за заличаване на кооперацията.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., в сила от 01.01.2008 г.)

(3) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., в сила от 01.01.2008 г.) Ликвидаторите са длъжни в 7-дневен срок от приемането на решението по ал. 1 да поискат вписването му в търговския регистър.

Разпределяне на актива

Чл. 48. При прекратяване на кооперацията чрез ликвидация остатъкът от актива ѝ се разпределя между членовете на кооперацията пропорционално на дяловете им вноски, освен ако в устава е предвидено друго.

Възстановяване на дейността

Чл. 49. (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., в сила от 01.01.2008 г.) Когато кооперацията е прекратена от общото събрание, то може да реши до приключване на ликвидацията кооперацията да възстанови дейността си. В този случай общото събрание провежда избор съгласно чл. 15, ал. 4, т. 2, 2а и 3. Решението се вписва в търговския регистър.

Издръжка на ликвидаторите

Чл. 50. Средствата за издръжка на ликвидаторите се одобряват от общото събрание и са за сметка на кооперацията. Възнагражденията на ликвидаторите се плащат преди всички други вземания.

Отговорност на ликвидаторите

Чл. 51. Ликвидаторите отговарят солидарно пред кооперацията за виновно причинените ѝ от тях вреди.

Глава втора "а".

ЕВРОПЕЙСКО КООПЕРАТИВНО ДРУЖЕСТВО (НОВА - ДВ, БР. 104 ОТ 2007 Г.)

Учредяване

Чл. 51а. (Нов - ДВ, бр. 104 от 2007 г.) (1) Европейско кооперативно дружество със седалище в Република България се учредява по реда на Регламент (ЕО) № 1435/2003 относно устава на Европейското кооперативно дружество (SCE), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 1435/2003", и се вписва в търговския регистър.

(2) Седалището на европейско кооперативно дружество по ал. 1 е населеното място, където се намира управлението на дейността му.

(3) Когато дружество, което участва в учредяването на европейско кооперативно дружество, е със седалище в Република България, длъжностното лице по регистрацията към Агенцията по вписванията назначава проверител по чл. 26, ал. 2 от Регламент (ЕО) № 1435/2003, като се прилага и чл. 262л, ал. 3 от Търговския закон.

(4) Не може да се учреди чрез сливане европейско кооперативно дружество със седалище в друга държава членка, когато участник в преобразуването притежава земя в Република България. Европейско кооперативно дружество със седалище в Република България, което притежава земя, не може да премести седалището си в друга държава членка. Тази забрана се прилага съобразно условията, произтичащи от присъединяването на Република България към Европейския съюз.

(5) Управителният орган на участника в преобразуването със седалище в Република България, съответно на европейско кооперативно дружество със седалище в Република България, подава декларация за спазване на изискването по ал. 4.

Общо събрание

Чл. 51б. (Нов - ДВ, бр. 104 от 2007 г.) (1) Ако управителният орган не свика общо събрание до един месец от постъпване на искането на надзорния орган за това, то се свиква от окръжния съд по седалището на европейското кооперативно дружество.

(2) Разпоредбата на чл. 17 се прилага по отношение на кворума на общо събрание на европейско кооперативно дружество.

Годишен финансов отчет

Чл. 51в. (Нов - ДВ, бр. 104 от 2007 г.) Годишният финансов отчет, както и консолидираният финансов отчет, ако европейското кооперативно дружество съставя такъв, подлежат на независим финансов одит и се представят за обявяване в търговския регистър.

Проверител при преобразуване чрез промяна на правната форма

Чл. 51г. (Нов - ДВ, бр. 104 от 2007 г.) При преобразуване на кооперация със седалище в Република България в европейско кооперативно дружество или на европейско кооперативно дружество със седалище в Република България в кооперация длъжностното лице по регистрацията към Агенцията по вписванията назначава проверител по чл. 35, ал. 5 и чл. 76, ал. 5 от Регламент (ЕО) № 1435/2003, като се прилага чл. 262л, ал. 3 от Търговския закон.

Прекратяване

Чл. 51д. (Нов - ДВ, бр. 104 от 2007 г.) Окръжният съд по седалището на европейско кооперативно дружество, включително по искане на прокурора, прекратява дружеството при нарушение по чл. 73, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 1435/2003, ако нарушението не е отстранено в дадения от съда срок.

Глава трета. КООПЕРАТИВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Образуване

Чл. 52. (1) Всяка кооперация може да създава кооперативни предприятия или да образува с други кооперации междукооперативни предприятия за извършване на стопанска дейност.

(2) Решението за образуване на кооперативни предприятия или за участие в междукооперативно предприятие се взема от общото събрание, което определя капитала или дела в капитала и упълномощава управителния съвет да извърши или да участва в създаването на предприятието.

Правен режим

Чл. 53. (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Кооперативното предприятие е еднолично дружество с ограничена отговорност или еднолично акционерно дружество.

(2) Междукооперативното предприятие може да бъде дружество с ограничена отговорност или акционерно дружество.

(3) Кооперацията не може да участва като неограничено отговорен съдружник в събирателни или командитни дружества.

(4) За кооперативните и междукооперативните предприятия се прилага чл. 35.

Глава четвърта.

КООПЕРАТИВНИ СЪЮЗИ

Образуване

Чл. 54. (1) (Доп. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Кооперациите по решение на общите събрания могат да се обединяват в териториални, отраслови, национални и други съюзи.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) За образуване на съюз са необходими най-малко седем кооперации.

(3) Кооперативният съюз е юридическо лице със статут на кооперация.

(4) Кооперативните съюзи могат да образуват свои съюзи и федерации.

(5) По неуредените в тази глава въпроси за кооперативните съюзи се прилагат съответно правилата за кооперацията.

Функции

Чл. 55. (1) (Предишен текст на чл. 55 - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Кооперативният съюз:

1. съдейства на членовете си за постигане на целите и задачите на съюза;
2. разработва насоки за развитие на кооперативните дейности;
3. представлява и защитава интересите на членовете си пред международните, държавните, обществените и други органи и организации;
4. осъществява и други функции, предвидени в устава.

(2) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Кооперациите и кооперативните съюзи са длъжни да изпълняват решенията на органите на кооперативните съюзи, в които членуват.

Органи

Чл. 56. (1) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Органи на кооперативния съюз са: общото събрание, управителният съвет, председателят и контролният съвет. Членовете на управителния съвет, председателят и членовете на контролния съвет се избират от общото събрание за срок 4 години.

(2) В устава може да се предвиди управителният съвет да избере от своя състав изпълнителен комитет, като определи правомощията му и реда за вземане на решения.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Общото събрание на кооперативните съюзи се свиква ежегодно до края на месец април и се състои от пълномощници, избрани от общите събрания на неговите членове при условия и по ред, определени в устава му.

(4) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Общото събрание може да упълномощава управителния съвет да изпълнява определени негови правомощия, с изключение на правомощията по чл. 15, ал. 4, т. 1, 2, 2а, 5, 6, 8а, 11, 14, 15 и 16.

(5) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Общото събрание на националните съюзи се свиква веднъж на 4 години.

Фондове

Чл. 57. (1) При кооперативния съюз могат да се образуват и парични фондове за взаимно подпомагане, за образование, за квалификация и други.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.) Фондовете по ал. 1 се образуват по решение на общото събрание на съюза. Средствата на тези фондове се набират от отчисления от печалбата на членовете на съюза.

Глава пета. СЪДЕБЕН НАДЗОР

Основания и ред

Чл. 58. (1) Решенията и действията на органите на кооперацията, които противоречат на закона или на устава, могат да се отменят чрез иск, предявен пред районния съд по седалището ѝ.

(2) Искът може да се предяви от всеки член на кооперацията, от контролния съвет, от кооперативния съюз, в който членува кооперацията, или от прокурора. Към иска могат да се присъединят и други членове на кооперацията и на контролния съвет. Те могат да поддържат иска и ако той бъде оттеглен.

(3) Членът на кооперацията може да предяви иск в двуседмичен срок от деня на решението, а ако не е присъствал при решаването - от деня на узнаването или уведомяването му. Когато се иска отменяне на действие, срокът започва да тече от деня на узнаването му.

(4) Контролният съвет на кооперацията може да предяви иска в двуседмичен срок от приемане на решението или от извършване на действието, а кооперативният съюз по ал. 2 - от деня на узнаването или уведомяването му.

(5) Във всеки отделен случай искът може да се предяви не по-късно от 3 месеца от приемане на решението или от извършване на действието.

Решение на съда

Чл. 59. (1) Съдът може да отмени изцяло или отчасти акта или действието или да отхвърли иска.

(2) Решението на съда подлежи на обжалване по общия ред.

Присъединяване към иска

Чл. 60. Членът на кооперацията може да предяви иск за защита на имуществените и неимуществените си права, които са накърнени от органите на кооперацията. Искът може да бъде обединен с иска по чл. 58.

Спиране на изпълнението

Чл. 61. Съдът може да спре изпълнението на обжалваното решение или действие до постановяване на решение по делото.

Глава шеста. СЧЕТОВОДЕН И ФИНАНСОВ КОНТРОЛ

Одиторски контрол

Чл. 62. (Отм. - ДВ, бр. 98 от 2001 г., в сила от 1.01.2001 г.)

Финансов контрол

Чл. 63. (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2000 г., в сила от 1.01.2001 г., предишен текст на чл. 63, изм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г., доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Финансовият контрол на кооперациите, кооперативните и междукооперативните предприятия и кооперативните съюзи се извършва на всеки тригодишен период от специализираните финансовоконтролни органи към националните кооперативни съюзи. Ежегодно финансовоконтролните органи изготвят анализ на извършените инспекции, който се предоставя на министъра на финансите, на министъра на вътрешните работи и на министъра на правосъдието.

(2) (Нова - ДВ, бр. 13 от 2003 г., изм. - ДВ, бр. 33 от 2006 г., доп. - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) При осъществяване на контролна дейност по ал. 1 се прилага глава втора, раздел четвърти "Последващи мерки" и глава трета "Имуществена отговорност" от Закона за държавната финансова инспекция и глава тридесет и първа от Гражданския процесуален кодекс "Производство по финансови начети".

(3) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Финансовият контрол по ал. 1 на кооперациите, кооперативните и междукооперативните предприятия и териториалните и националните съюзи се извършва и по искане на председателя, на управителния съвет или на една десета от членовете на кооперацията (съюза).

(4) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Кооперациите, кооперативните и междукооперативните предприятия, териториалните и националните съюзи съдействат на органите за финансов контрол по ал. 1.

(5) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г., изм. - ДВ, бр. 91 от 2017 г.) При констатирани нарушения по разходването на средства, предоставени от държавния или от общинските бюджети, по международни договори или програми на Европейския съюз, както и от държавните предприятия по чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, финансовоконтролните органи по ал. 1 сигнализират Агенцията за държавна финансова инспекция.

(6) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) Всеки член-кооператор има право да поиска за своя сметка финансов одит от независимия финансов одит. Ръководството на кооперацията и съюзът, в който членува кооперацията, са длъжни да оказват съдействие и предоставят необходимата информация за извършване на одита.

(7) (Нова - ДВ, бр. 41 от 2007 г.) На основание одита по ал. 6 член-кооператорът може да предяви иск от името на кооперацията срещу лицата, причинили вреди на кооперацията.

Допълнителни разпоредби

§ 1. (1) Възстановява се правото на собственост на кооперациите и на кооперативните съюзи върху тяхното иззето, одържавено или преразпределено по какъвто и да е начин имущество след 10 септември 1944 г., ако искането за това е направено до 7 февруари 1993 г.

(2) Собствеността се възстановява на кооперациите, от които е отнета, или на техните правоприменици, включително на прекратените, но незаличени кооперации, които имат право да възстановят дейността си по реда на чл. 49 от този закон, независимо по какъв начин са били прекратени.

(3) Правото на собственост върху имуществата по ал. 1 се установява с нотариални актове, протоколи, балансови отчети, разписки за платени данъци, такси,

застраховки, съдебни решения и други писмени доказателства. Когато такива липсват, правото на собственост се установява по общия исков ред. Производството по тези дела се освобождава от държавни такси.

(4) Държавата, общините, държавните и общинските фирми, предприятия и организации предават непредаденото имущество, заявено по реда на ал. 1, на правоимащите по ал. 2, ако искането за това е направено пред тях в едногодишен срок от влизането на този закон в сила.

(5) Условиата и редът за връщане на имуществото се определят от Министерския съвет, доколкото не са уредени с друг закон.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. В срок 9 месеца от влизането на този закон в сила кооперациите са длъжни да съобразят уставите си с неговите разпоредби. В 14-дневен срок от приемане на промените в устава от общото събрание управителният съвет трябва да поиска вписване в регистъра при окръжния съд на подлежащите на вписване обстоятелства.

§ 3. В срок 9 месеца от влизането на този закон в сила кооперативните съюзи са длъжни да съобразят уставите си с неговите разпоредби. В 14-дневен срок от приемането на промените в устава от общото събрание управителният съвет трябва да поиска вписване в регистъра при окръжния съд на подлежащите на вписване обстоятелства.

§ 4. В срок 9 месеца от влизането на този закон в сила кооперациите и кооперативните съюзи са длъжни да преобразуват кооперативните и междукооперативните предприятия, в които участват, в търговски дружества съгласно чл. 52 и 53 при спазване изискванията на Търговския закон.

§ 5. (1) (Отм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.).

(2) (Отм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.).

(3) (Отм. - ДВ, бр. 13 от 2003 г.).

(4) Управителните съвети на кооперативните съюзи следят служебно дали членуващите в тях кооперации и кооперативни съюзи изпълняват задълженията си по § 2, 3 и 4 и са длъжни при неизпълнение да поискат прекратяването им от съответния окръжен съд в срока по ал. 3. При неизпълнение на това си задължение те се наказват с глоба от 1000 до 10 000 лв.

(5) Окръжните прокуратури следят за изпълнението на задълженията по предходните алинеи и са длъжни да поискат от съда прекратяването на непреобразуваните кооперации, съюзи и предприятия, както и налагането на глобите по ал. 3 и 4.

§ 6. В чл. 52, ал. 1 от Закона за счетоводството (обн., ДВ, бр. 4 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 26 от 1992 г., бр. 55 от 1993 г., бр. 21, 33 и 59 от 1996 г., бр. 52 от 1997 г., бр. 21 от 1998 г., бр. 57, 81 и 83 от 1999 г.) се създава т. 6:

"6. кооперациите."

§ 7. В Закона за арендата в земеделието (обн., ДВ, бр. 82 от 1996 г.; изм., бр. 35 от 1999 г.) чл. 8, ал. 3 и 6 и § 3 от преходните и заключителните разпоредби (нови - ДВ, бр. 35 от 1999 г.) се отменят.

§ 8. Този закон отменя:

1. Закона за кооперациите (обн., ДВ, бр. 63 от 1991 г.; изм., бр. 34 и 55 от 1992 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 59 и 103 от 1996 г., бр. 52 от 1997 г., бр. 52 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г.);

2. Закона за улесняване сливането на кооперативни сдружения (обн., ДВ, бр. 54 от 1947 г.; изм., бр. 47 и 228 от 1948 г.).

§ 9. Изпълнението на този закон се възлага на Министерския съвет.

Законът е приет от XXXVIII Народно събрание на 16 декември 1999 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА КООПЕРАЦИИТЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 13 ОТ 2003 Г.)

§ 39. (1) Възстановява се правото на собственост върху одържавено или иззето по отменени нормативни актове имущество на кооперации и кооперативни съюзи, възстановили дейността си, ако до деня на влизане в сила на този закон това имущество е държавна или общинска собственост. Тази разпоредба не се прилага за висящите производства по § 1 от допълнителната разпоредба.

(2) Налице е правопримство на кооперативните съюзи, които са съществували към 1959 г. и които от 1960 г. са възстановили дейността си.

§ 40. В срок една година от влизането в сила на този закон кооперациите и кооперативните съюзи са длъжни да съобразят уставите си с неговите разпоредби.

§ 41. В § 5 от преходните и заключителните разпоредби ал. 1, 2 и 3 се отменят, а висящите производства по тези алинеи се прекратяват.

§ 42. Мандатът на членовете на управителните и контролните съвети, когато не е изтекъл, не се прекратява с влизането в сила на този закон.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА КОРПОРАТИВНОТО
ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ**

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2006 Г.)

§ 36. Законът влиза в сила от 1 януари 2006 г., с изключение на § 30, т. 13 и § 33, които влизат в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС**

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 2005 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2006 Г.)

§ 88. Кодексът влиза в сила от 1 януари 2006 г., с изключение на чл. 179, ал. 3, чл. 183, ал. 9, § 10, т. 1, буква "д" и т. 4, буква "в", § 11, т. 1, буква "б" и § 14, т. 12 от преходните и заключителните разпоредби, които влизат в сила от деня на обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби

КЪМ ЗАКОНА ЗА ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

(ОБН. - ДВ, БР. 34 ОТ 2006 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 80 ОТ 2006 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 53 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

§ 56. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2006 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2007 г.) Този закон влиза в сила от 1 януари 2008 г., с изключение на § 2 и § 3, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СЧЕТОВОДСТВОТО

(ОБН. - ДВ, БР. 105 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2007 Г.)

§ 61. Този закон влиза в сила от 1 януари 2007 г., с изключение на § 48, който влиза в сила от 1 юли 2007 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА КООПЕРАЦИИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 41 ОТ 2007 Г.)

§ 24. В срок до една година от влизането в сила на този закон кооперациите са длъжни да съобразят уставите си с неговите разпоредби. В 14-дневен срок от приемане на промените в устава от общото събрание председателят на кооперацията заявява за вписване в търговския регистър подлежащите на вписване обстоятелства.

§ 25. С влизането в сила на този закон мандатът на председателите и на членовете на управителните и контролните съвети на кооперации, когато не е изтекъл, е 4-годишен, считано от датата на избора.

§ 26. Кооперациите и кооперативните съюзи, изградили сгради и постройки със свои средства до 13 юли 1991 г., имат право да предявят искане за деактуване на сградите и прилежащите към тях терени пред държавата или общината. Искането се предявява пред съответния областен управител или кмет на община в срок до 31 декември 2007 г. При наличие на посочените обстоятелства имотът се деактува и се предава във владение на кооперацията или на кооперативния съюз.

§ 27. (1) Права на възстановена кооперация по смисъла на § 1 от допълнителната разпоредба и на § 1 на отменения Закон за кооперациите (обн., ДВ, бр. 63 от 1991 г.; изм., бр. 24 и 55 от 1992 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 59 и 103 от 1996 г., бр. 52 от 1997 г., бр. 52 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г.; отм., бр. 113 от 1999 г.) има кооперация, вписана в регистъра на съда след 7 август 1991 г. с наименование, седалище и предмет на дейност на съществувала кооперация, в която членуват най-малко 7 кооператори, които са членували в нея и към датата на изземване, одържавяване или преразпределяне на имуществото на кооперацията.

(2) Алинея 1 се прилага и за кооперативен съюз, възстановен от най-малко две кооперации, членували в него към датата на изземване, одържавяване или преразпределяне на имуществото на съюза.

**Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И
ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ**

(ОБН. - ДВ, БР. 42 ОТ 2018 Г., В СИЛА ОТ 22.05.2018 Г.)

§ 17. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 9, който влиза в сила от стопанската 2019 - 2020 г.

Релевантни актове от Европейското законодателство

Регламенти:

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) 1435/2003 НА СЪВЕТА от 22 юли 2003 година относно устава на Европейското кооперативно дружество (SCE)

Решения:

РЕШЕНИЕ 2000/690/ЕО НА КОМИСИЯТА от 8 ноември 2000 година за създаване на група за политика на предприятията (нотифицирано под номер С(2000) 3089) (Дата на изтичане на валидността: 31.12.2005 г.)

РЕШЕНИЕ 98/215/ЕО НА КОМИСИЯТА от 13.03.1998 г. за създаване на консултативен комитет за кооперациите, взаимоспомагателните дружества, асоциациите и фондациите (КВАФ) (отм.)